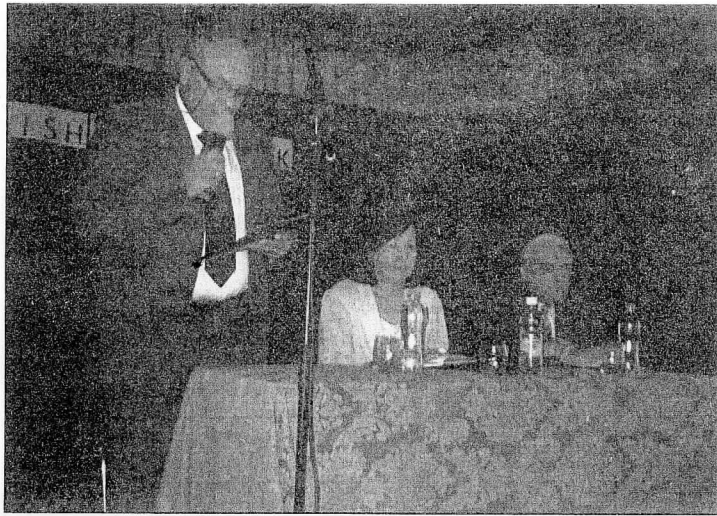

XVIII. Tövisháti Napok

„Nagykorúak lettünk”

Ezekkel a szavakkal nyitotta meg Szilágycsehben Vida Katalin a történelemre, helytörténetre szakosodott Tövisháti Napokat. Köszöntötte az előadókat és a résztvevőket: Szilágyi Róbert alprefektust, dr. Széman Pétert, az EMKE elnökét, Simonfi Máriát, az RMDSZ Női szervezete ügyvezető elnökét, és minden érdeklődőt.

Varga András polgármester, a rendezvény legnagyobb támogatója, köszöntőjében hangsúlyozta, hogy avilágháborús centenáriumnem ünnep, hanem emlékezés. Célja nem csak az, hogy emlékezzünk, hanem az is, hogy emlékeztessünk. Sok család érintett a városban, sokan őrzik még a megsárgult képeket, leveleket, emlékeket. Hiánypótló ez a rendezvény, mert még a történelemkönyvek is keveset beszélnek az első világháborúról. Többet kell beszélnünk mindezekről, hogy megértsük, mekkora áldás a béke.

A háború

Dr. Csucsuj István professzor az események részletezését azzal kezdte, hogy kitérésével elszabadult a gyűlölet, amely olyan mézárslásokhoz vezetett, amelyekre addig nem volt példa a világtörténelemben.

A Monarchia trónörökösé elleni merényletet a szerb titkosszolgálat szervezte meg. Erről hiteles bizonyítékkal szolgált Tarlóczy Lajos feljegyzései. Délvidéki származású, a helyzetet és a nyelvet jól ismerő hivatalnok Ferenc József császár bizalmasa volt, a merénylet idejében titkos küldetésben tartózkodott a dél-szláv területeken. Az udvar előtt nyilvánvalóan bizonyította, hogy a szerb

katonai hírszerzés szervezte a merényletet. A döbbenet minden uralkodóházban éreztette hatását, Németország azonnali háborút sürgetett, de ezt Tisza István jóváhagyása nélkül nem lehetett elindítani. (A kiegyezés szerződésének egyik paragrafusa szerint Ausztria nem léphetett háborúba a mindenkori magyar miniszterelnök beleegyezése nélkül.) Tisza István féltette a magyarságot ettől a háborútól. Tudta, hogy a Románia szövetségi hűsége kétséges. Csak Bulgária csatlakozása után látta kiegyensúlyozottnak a helyzetet, és beleegyezett a hadüzenet elküldésébe.

Mindenki gyors háborúra számított, egymást követték a hadüzenetek, kialakultak a szövetséges tömbök, de a háború megakadt. Szögesdróttal védett lövészárkokba szorultak évekig a katonák.

A magyar katonákat a galíciai illetve az olasz hadszíntérre vezényelték. A magyar katonák Isonzónál 12 nagy csatát vívtak. Galiciában a monarchia 800.000 embert veszített, ebből 120.000 ember esett fogságba.

1916 nyarán Románia belép a háborúba. Ekkor Erdélyben csak a rendfenntartó csendőrség csapatai maradtak, a hadsereget az orosz frontra vezényelték. A románok

betörését sikerül visszaverni, Mackensen tábornok december hatodikán Bulgária felől bevonul Bukarestbe a német hadsereggel. Virágösövel fogadják...

1917 a káosz éve. Oroszországban forradalom, a csehek állnak. 1918-ban már nem volt kétséges, hogy a háborút a nagyobb anyagi, emberi erőforrással rendelkező csoport nyeri.

A háború mérlege szerint 10 millió halott és 30 millió sebesült volt a háború következménye.

A kérdésekre válaszolva az előadó kitért a magyarországi Tanácsköztársaság és Kun Béla szerepére. A határok kérdését már 1919 januárjában meghúzták, március közepére rögzítették. A Tanácsköztársaság miatt már nem módosultak a határok, de jó ügyvet

Enikő, és a hét éves lányuk, Szabó Viola. Sok népdalt a közönség is együtt énekelt az előadókkal, ez is azt bizonyítja, hogy helyben is élnek a katonadalok.

A szilágycsehi emlékek

A Magyar Házban állították ki azokat a tárgyi emlékeket, amelyeket az itteni családoktól sikerült kölcsönvenni.

Dr. Bara Zoltán ismertetője szerint nehéz munka volt, mert sok helyen nem őrizték meg ezeket, vagy a család nehezen vált meg akár csak egy időre is ezektől az emlékektől. A kiállításon emléktárgyak mellett fényképeket, leveleket, érdemrendeket, hivatalos iratokat lehetett látni. Az eredményt Vida Katalinnak és csapatának köszönte meg. A város 22 hősi halottját 1918. május 8-án anyakönyvezte Váncza János református lelképásztor. A jegyzék korántsem teljes, hiszen csak azokat

szolgáltattak arra, hogy megdöntésére bevonuljanak a környező országokból. Ekkor vonul be a román hadsereg Budapestre, és kezdő leszerelni, elszállítani a gyárakat, a gépeket, hadi kártérítés ürügyén.

Katonadalok

Gáspár Attila zenetanár nagy szakértelemmel részletezte az első világháború kapcsán született népdalok típusait, külön kitérve a szilágysági vonatkozásokra. Ehhez méltó zenei kíséretet nyújtott citerán Szabó Attila. Énekelt Gáspár

tudta bejegyezni, akiről biztos tudása volt, és csak a reformátusokat jegyezte fel. Nem lehet tudni, hány katolikus, vagy izraelita halt meg, az eltűnőkről nem is beszélve.

Képkiallítás

Szabó Attila a nyári festőtábor képeinek egy részét ismertette meg a közönséggel. Csak egy részét, mert sok alkotás Debrecenben van vándorkiállításon. Ebben az évben a festők három helyszínen festettek: Zsobokon, Lompérton, Percesenben és Kárásztelken.

Józsa László

